

2101000106020072
EXAMINATION OCTOBER 2024 (ATKT EXAM)
BACHELOR OF ARTS (SIXTH SEMESTER)
ECONOMICS – XVIII
ECONOMICS OF GROWTH & DEVELOPMENT

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book

- a. Name of the Examination : **BACHELOR OF ARTS (SIXTH SEMESTER)**
 - b. Name of the Subject : **ECONOMICS – XVIII ECONOMICS OF GROWTH & DEVELOPMENT**
 - c. Subject Code No : **2101000106020072**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
 3. Figures to the right indicate full marks of the question.
 4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

English version

[Max. Marks: 50]

Q.1 (A) Write the answer to the objective question.

10

1. According to Leibenstein every economy is subject to whom?
A. Shocks factor B. Stimulants factors
C. Both A and B D. Not even one
2. Who does Marx hold responsible for the crisis of capitalism?
A. High interest rates B. Diminishing rate of profit
C. Exploitation of labour D. Inflationary pressures
3. Which of the following is true for unbalanced development?
A. Investment in the Field of choice
B. Investment in all Field
C. Both A and B
D. None of the above
4. Who explained growth through unlimited supply of labour?
A. Ricardo B. Schumpeter

4. According to Narkas the incentive for capital investment is limited by -----
5. ----- introduced the principle of least effort for least developed countries.

Q.2 Write the answer following question. 10

1. Explain the meaning of unbalanced development.
2. Which method of would you advocate for Developing countries?
3. What is positive-sum incentives ?
4. How is agriculture sector helpful to economic development?
5. What was the share of service sector in India's GDP in 2016-17

Q.3 What is capital intensive production technique? Discuss the argument infavor of capitalistic mode of production. 13

OR

- (A) Examin the role infrastucturel facilities in economic development **6**
 (B)Reasons for development of service sector. **7**

Q.4 Write a Short note (Any two) 12

- 1) Criticisms of Marx's growth model.
- 2) Indivisibilities of demand.
- 3) What are the reasons for low productivity of agriculture in India?
- 4) Importance of service sector in economic development.

Gujarati version

[Max. Marks: 50]

Q.1 (A) વૈકલ્પિક પ્રશ્નોના જવાબ લખો. 10

1. લેબેન્સ્ટાઇનના મતે પ્રત્યેક અર્થતંત્ર કોને આધીન હોય છે ?
 A. આઘાતજન્ય પરિબલો
 B. પ્રોત્સાહક પરિબલો
 C. એ અને બી બંને
 D. એક પણ નહીં
2. માર્ક્સ 'મૂડીવાદની કટોકટી' માટે કોને જવાબદાર ગણે છે ?
 A. ઉંચા વ્યાજના દરો
 B. ઘટતા નફાનો દર
 C. શ્રમનું શોષણ
 D. કુશળતાવાજન્ય દબાણો

3. અસમતોલ વિકાસ માટે નીચેના માંથી કયું સાચું છે?
- પસંદગીના ક્ષેત્રમાં રોકાણ
 - તમામ ક્ષેત્રોમાં એક સાથે રોકાણ
 - એ અને બી બંને
 - ઉપરમાંથી કોઈપણ નહીં
4. અમર્યાદિત શ્રમના પુરવઠા દ્વારા વિકાસની સમજૂતી કોણે આપી હતી?
- રિકાર્ડો
 - શુમ્પીટર
 - લેવિસ
 - નર્કસ
5. "મૂડીવાદ સ્વયં પોતેજ તેના વિનાશના બીજ વાવે છે." - આ વિધાન કયા અર્થશાસ્ત્રીનું છે?
- રિકાર્ડો
 - માર્ક્સ
 - કેઇન્સ
 - શુમ્પીટર
6. નર્કસના મતે ગરીબાઈના વિષયકમાંથી બહાર નીકળવા માટેનો એક માત્ર માર્ગ છે.
- સમતોલ વિકાસ
 - અસમતોલ વિકાસ
 - મૂડી રોકાણ
 - એક પણ નહીં
7. રોસ્ટોવના આર્થિક વૃદ્ધિના સિદ્ધાંતમાં કઈ અવસ્થા ચેતનહીન અર્થતંત્રની પ્રતીતિ કરાવે છે?
- પરંપરાગત સમાજ
 - સંક્રાંતિકાળ તબક્કો
 - ઉદ્ભવનનો તબક્કો
 - સ્વયંગામી વિકાસનો તબક્કો
8. "પૂર્વનિર્ધારિત વ્યૂહરચના અનુસાર અર્થવ્યવસ્થામાં ઇરાદાપૂર્વક અસંતુલન ઊભું કરવું એ આર્થિકવિકાસ સાધવાનો શ્રેષ્ઠ માર્ગ છે" - આ વિધાન કોનું છે.
- હર્ષ મેન
 - રોડાન
 - લેવિસ
 - મેયર અને બાલ્ડવીન
9. નીચેનામાંથી કયો શુમ્પીટરના આર્થિકવિકાસના સિદ્ધાંતનો મધ્યવર્તી વિચાર છે ?

- A. મૂડીસંચય
B. સરકારનો ફાળો
C. સમતોલ વિકાસની જરૂરિયાત
D. શોધખોળોનો ફાળો

10. લેબેન્સ્ટાઇન તેના નિર્ણાયક લઘુત્તમ પ્રયાસના સિદ્ધાંતમાં વસ્તીને કયા પરિબલ તરીકે માને છે?

- A. આવક સર્જન
B. રોકાણ પ્રેરણા
C. આવક ઘટાડા
D. બજાર વિસ્તરણ

(B) ખાલી જગ્યા પુરો.

5

1. શુમ્પીટરના મતે આર્થિક વિકાસનો સૂત્રધાર-----છે.
2. રોસ્ટોવના સિદ્ધાંતમાં ----- તબક્કો મધ્યમ કાળ છે.
3. રોડાને સમતોલ વિકાસ માટે----- ની ભલામણ કરી છે.
4. નર્કસના મતે મૂડી રોકાણ માટેનું પ્રોત્સાહન -----થી મર્યાદિત થાય છે.
5. -----એ અલ્પવિકસિત દેશોમાટે લઘુત્તમ પ્રયાસના સિદ્ધાંતની રજૂઆત કરી છે.

Q.2 નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો.

10

- 1) અસમતોલ વિકાસનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
- 2) તમે વિકાસશીલ દેશો માટે કઈ પદ્ધતિની હિમાયત કરશો?
- 3) ધનાત્મક-રાશિ પ્રેરણાઓ એટલે શું ?
- 4) ખેતીક્ષેત્ર આર્થિક વિકાસને કઈ રીતે મદદરૂપ થાય છે?
- 5) 2016- 17 માં ભારતની કુલ ઘરેલુ પેદાશમાં સેવા ક્ષેત્રનો હિસ્સો કેટલો હતો ?

Q.3 મૂડી પ્રધાન ઉત્પાદન પદ્ધતિ એટલે શું ? મૂડી પ્રધાન ઉત્પાદન પદ્ધતિની તરફેણની દલીલોની ચર્ચા કરો.

13

અથવા

(અ) આર્થિક વિકાસમાં માળખાકીય સુવિધાની ભુમિકા તપાસો.

6

(બ) સેવાક્ષેત્રના વિકાસ માટેના કારણો.

7

- 1) માર્ક્સના વૃદ્ધિ મોડેલની આલોચના.
- 2) માંગની અવિભાજ્યતા.
- 3) ભારતમાં ખેતીની નીચી ઉત્પાદકતાના કારણો.
- 4) આર્થિક વિકાસમાં સેવાક્ષેત્રનું મહત્વ.

*****END*****